

PolR 213-9

PRIJS 20 CENT

LEGAAT P. DE RUIJTER
Subfaculteit Planologie en Demografie
U.V.A.

De gelijkenis van de Watertank

Uittreksel uit de nieuwe vertaling van het boek „Equality”
van Edward Bellamy

*Uitgave der internationale
vereniging „Bellamy”
Postbus 249, Haarlem*

Binnenkort verschijnt de
nieuwe vertaling van het
volledige boekwerk

„Equality”

door Edward Bellamy

onder de Nederlandsche titel

„Economische gelijkheid voor allen”

*

Hierop kan ingeteekend worden bij de afdeelingen der
I.V.B., de Uitgeverij „DE UIL”, Hartenstraat 2 Amsterdam,
Telefoon 47125 en bij den boekhandel

DE GELIJKENIS VAN DE WATERTANK

(Een hoofdstuk uit het boek „Economische Gelijkheid” van Edward Bellamy)

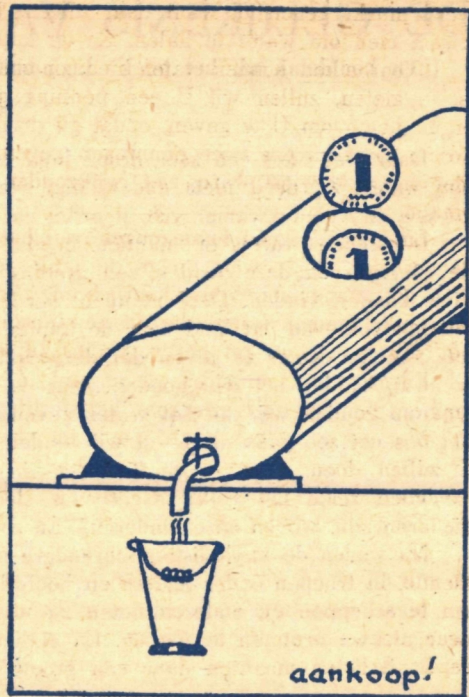
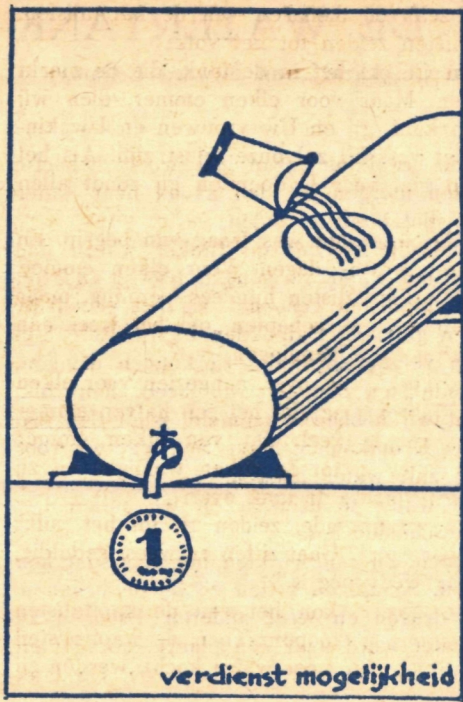

Daar was eens een zeer droog land en de bevolking ervan had groote behoefte aan water. Zij deed niets anders dan van den morgen tot den avond naar water zoeken en velen kwamen om, doordat ze het niet konden vinden.

Intusschen waren er mannen in dat land, die sterker en flinker waren dan de overigen en deze hadden een groote voorraad water verzameld, terwijl anderen niets konden vinden. Deze mannen werden kapitalisten genoemd. En het gebeurde, dat het volk van dat land naar de kapitalisten ging. Zij baden den kapitalisten, hun iets van het water te geven dat deze hadden verzameld, opdat zij konden drinken, want zij hadden het zeer noodig. Maar de kapitalisten zeiden: „Gaat heen, dom volk, waarom zouden wij van het water geven, dat wij hebben verzameld, want dan zou het ons net zoo gaan als U en wij zouden met U omkomen. Maar ziet, wat wij voor U zullen doen. Weest onze dienaren en gij zult water hebben.”

Toen zeide het volk: „Geeft ons slechts water te drinken en we zullen Uw dienaren zijn, wij en onze kinderen.” En zoo geschiedde het.

Nu waren de kapitalisten schrandere mannen. Zij rangschikten het volk, dat hen diende, in troepen onder leiders en hoofdlieden. Sommigen zetten zij bij de bronnen, om te scheppen en anderen lieten zij water dragen en weer anderen dwongen zij naar nieuwe bronnen te zoeken. En al het water werd naar één plaats gebracht en de kapitalisten maakten daar een groote tank om het water te bewaren. De tank

werd markt genoemd, want daar alleen, tot zelfs de dienaren van de kapitalisten, kwam men om water te halen. En de kapitalisten zeiden tot het volk:

„Voor elken emmer water dien gij ons brengt, om het in de tank, die de markt is, te gieten, zullen wij U een penning geven. Maar voor elken emmer, dien wij er uit halen om U te geven, opdat gij drinken kunt, gij en Uw vrouwen en Uw kinderen, moet gij ons twee penningen geven. Het verschil zal onze winst zijn. Als het niet om deze winst ware, ziet, wij zouden dat niet voor U doen en gij zoudt allen omkomen.”

En het was goed in de oogen van het volk, want het was traag van begrip. En het bracht ijverig water naar de tank gedurende vele dagen. Voor elken emmer, dien de mannen en vrouwen brachten, gaven de kapitalisten hun een penning, maar voor elke emmer water, die de kapitalisten uit de tank schepten, om het weer aan het volk te geven, gaf het volk den kapitalisten twee penningen.

En na vele dagen stroomde de tank, die de markt was, over, aangezien voor elken emmer, dien het volk erin goot, het slechts zooveel ontving, dat het een halven emmer er voor terug kon koopen. Daarom vloeide het te veel, dat van elken emmer overbleef, weg. Want tot het volk behoorden velen en tot de rijken weinigen en zij konden niet meer dan anderen drinken. Daarom vloeide de tank over.

Toen de kapitalisten zagen, dat de tank overstroomde, zeiden zij tot het volk:

„Ziet gij niet, dat de tank, die de markt is, overvloedig? Gaat zitten en weest geduldig, ge zult ons geen water meer brengen tot de tank weer leeg is.”

Maar toen het volk geen penningen meer kreeg, kon het van de kapitalisten geen water meer koopen, want het had niets om te koopen. Toen de kapitalisten zagen, dat ze geen winst konden maken, omdat niemand meer water kocht, werden zij

ongerust. Zij stuurden mannen naar de straatwegen en paden, roepende: „Als iemand dorst heeft, laat hem naar de watertank gaan en water van ons koopen, want de tank stroomt over.” En de kapitalisten zeiden onder elkaar: „Ziet, we moeten reclame maken, want het zijn slappe tijden.”

Maar het volk antwoordde, zeggende:

„Hoe kunnen wij koopen, tenzij gij ons huurt, want hoe kunnen wij anders iets hebben om te koopen. Huur ons daarom als vroeger en wij zullen gaarne water koopen, want ons dorst en het is niet noodig om reclame te maken.” Maar de kapitalisten zeiden tot het volk: „Zullen wij U huren om water te halen, als de tank, die de markt is, overvloedig? Koopt dan eerst water en als de tank door Uw koopen leeg is, dan zullen wij U weer huren.” Omdat de kapitalisten hen niet meer huurden om water te brengen, kon het volk het water niet meer koopen, dat het reeds gebracht had en omdat het volk het water niet meer kon koopen, dat het al gebracht had, huurden de kapitalisten hen niet meer om water te brengen. En overal werd gezegd: „Er is een crisis.”

En de dorst van het volk was groot, want het was nu niet meer als in de dagen der vaderen, toen het land open stond voor iedereen, om voor zich zelf water te zoeken; de kapitalisten hadden beslag gelegd op alle bronnen, wellen, schepdraden, vaten en emmers, zoodat niemand aan water kon komen, behalve van de watertank, die de markt was. En het volk murmureerde zeer tegen de kapitalisten en zeide: „Ziet, de tank vloeit over en wij sterven van dorst. Geeft ons dan water, opdat wij niet omkomen.”

Maar de kapitalisten antwoordden: „Zoo gaat het niet. Het water is van ons en gij zult er niet van drinken, tenzij gij het met penningen van ons koopt.” En zij

zetten er met een vloek kracht bij en zeiden als gewoonlijk: „Zaken zijn zaken.”

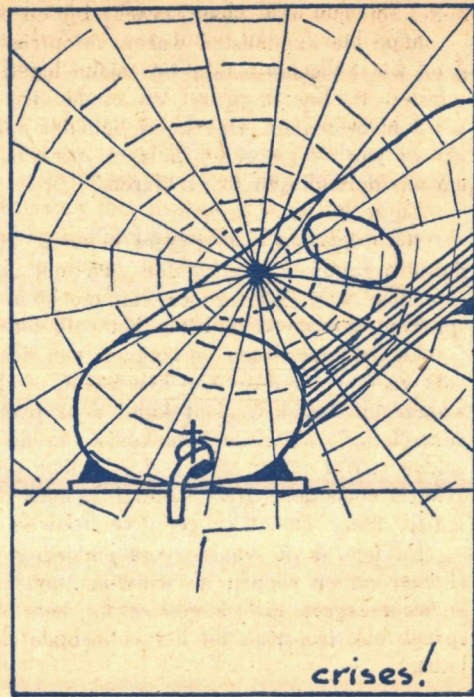
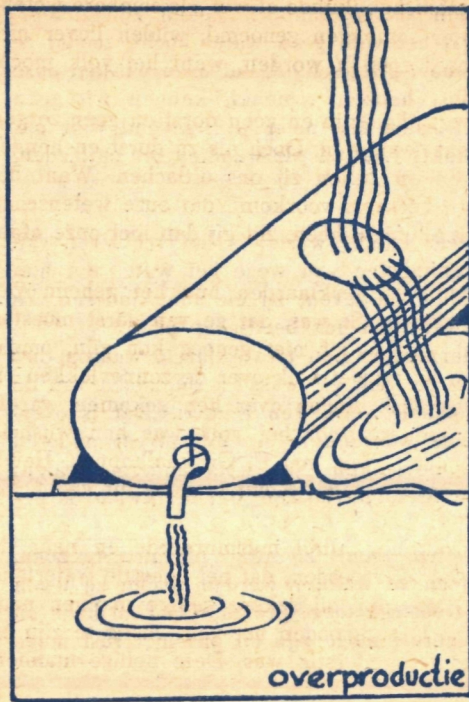
Maar de kapitalisten waren verontrust, dat het volk geen water kocht, zoodat ze geen winst konden maken en zeiden tegen elkaar: „Het schijnt, dat onze winsten onze winsten hebben stopgezet en omdat wij winst hebben gemaakt, kunnen wij geen winst meer maken. Hoe komt het, dat onze winsten niet meer winstgevend voor ons zijn en wat we gewonnen hebben, ons arm maakt? Laat ons de waarzeggers ontbieden, om ons deze dingen te verklaren.”

En ze lieten ze komen.

Nu waren de waarzeggers mannen, die zeer kundig waren in het verklaren van duistere zaken. Zij verbonden zich met de kapitalisten van wege het water dat hun eigendom was, opdat ze er van mochten hebben en leven, zij en hun kinderen. Ze spraken voor de kapitalisten het volk toe en brachten hun boodschap over.

En de kapitalisten verlangden van de waarzeggers hun te verklaren, waarom het volk geen water meer van hen kocht, ofschoon de tank vol was. En sommigen van de waarzeggers zeiden: „Dat komt door overproductie”. Anderen zeiden: „Dat is oververzadiging”. Maar de beteekenis van de beide woorden is dezelfde. Weer anderen zeiden: „Wel neen, het geschiedt door de zonnevlekken. Nog weer anderen zeiden: „Het is noch door oververzadiging, noch door de zonnevlekken, dat dit kwaad is geschied, maar omdat er geen vertrouwen is.”

En terwijl de waarzeggers onderling twistten, zooals zij altijd plachten te doen, sluimerden en sliepen de winst-mannen en toen ze wakker werden zeiden zij tegen de waarzeggers: „Het is genoeg. Gij hebt ons troostrijk toegesproken. Gaat nu heen en spreek ook troostrijk tot het volk, opdat het gerust moge zijn en ons met rust moge laten.”

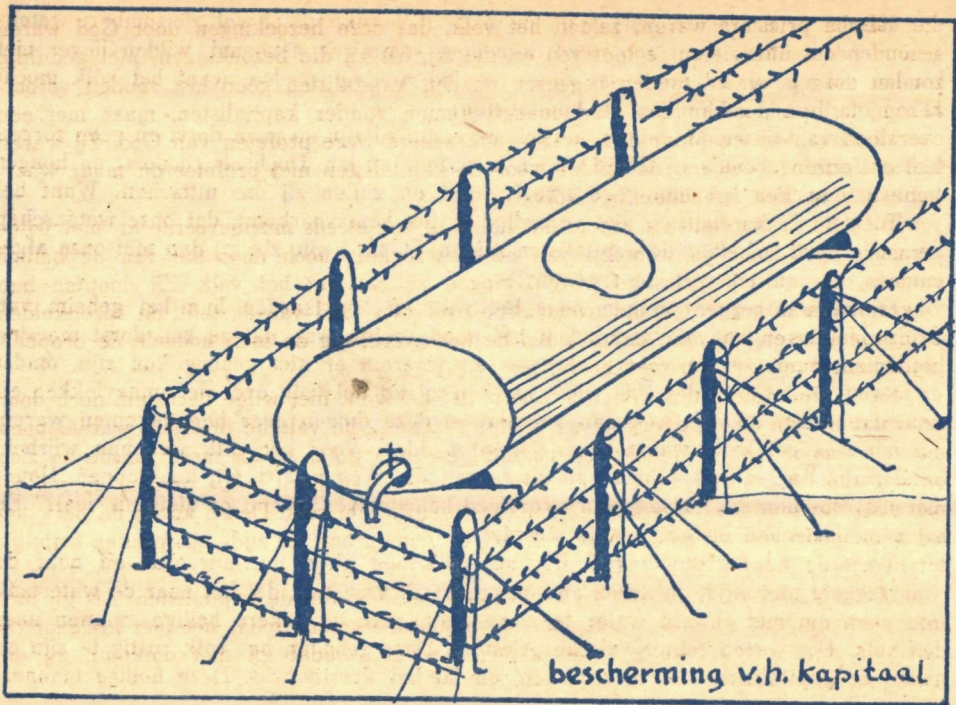

Maar de waarzeggers, zelfs zij die de staathuishoudkunde of wel „de sombere wetenschap” beoefenden, want zoo werd deze door sommigen genoemd, wilden liever niet tot het volk gaan, uit vrees dat zij gesteengd zouden worden, want het volk mocht hen niet. En zij zeiden tot de kapitalisten:

Meesters, wij weten, dat als menschen verzadigd zijn en geen dorst en geen zorgen hebben, dezen evenals gij troost vinden in onze woorden. Doch als zij dorst en honger hebben, dan kan het hun geen troost geven en zullen zij ons uitlachen. Want het schijnt, dat als een mensch niet verzadigd is, het hem voorkomt, dat onze wetenschap zonder inhoud is.” Maar de kapitalisten zeiden: „Gaat heen, zijt gij dan niet onze afgezanten, om tot het volk te spreken?”

En de waarzeggers gingen naar het volk en verklaarden hun het geheim van overproductie en hoe het kwam, dat het noodzakelijk was, dat ze van dorst moesten omkomen, omdat er te veel water was en waarom er niet genoeg kon zijn, omdat er te veel was. En op dezelfde wijze spraken zij tot het volk over de zonnevlekken en ook, dat alleen door gebrek aan vertrouwen deze dingen over hen gekomen waren. En het was gelijk de waarzeggers gezegd hadden. Voor het volk was hun wijsheid zonder zin. En het volk schold hen uit zeggende: „Weg met U, Gij kaalkoppen. Houdt Gij ons voor den gek? Komt door overvloed hongersnood? Komt er niets uit veel?” En zij namen steenen op om hen te steenigen.

Toen de kapitalisten zagen, dat het volk nog altijd murmureerde en naar de waarzeggers niet wilde luisteren en ook omdat zij vreesden, dat het naar de watertank zou gaan om met geweld water te nemen, stuurden zij zekere heilige mannen naar het volk. Het waren echter valsche priesters. Deze geboden het volk rustig te zijn en tegen de kapitalisten niet te wrokken, omdat het dorstig was. Deze heilige mannen,

bescherming v.h. kapitaal

die valsche priesters waren, zeiden het volk, dat deze bezoeken door God waren gezonden om hun zielen te louteren en dat zij, als zij die bezoeken, niet geduldig zouden dragen, water zouden begeeren en den kapitalisten geen last zouden veroorzaken, na hun dood in een land zouden komen zonder kapitalisten, maar met een overvloed van water. Maar daar waren ook zekere ware profeten van God. Zij waren met ontferming bewogen en wilden voor de kapitalisten niet profeteeren maar waar-schuwden zonder ophouden het volk.

Toen nu de kapitalisten zagen, dat het volk nog steeds murmureerde en niet wilde berusten noch door de woorden van de waarzeggers noch door die van de heilige mannen, die valsche priesters waren, gingen zij zelf tot het volk. Zij doopten hun vingertoppen in het water, dat overvloedde over den rand van de tank en sprenkelden de druppels over het volk, dat zich om de tank verdrong en men noemde de druppels liefdadigheid en ze waren zeer bitter.

En als de kapitalisten wederom zagen, dat het volk niet wilde berusten, noch door de woorden van de waarzeggers en heilige mannen, die valsche priesters waren, noch door de druppels, die liefdadigheid werden genoemd, maar steeds meer raasde en zich om de tank samendrong, alsof het deze met geweld in bezit wilde nemen, gingen zij met elkander te rade en zonden heimelijk mannen tot het volk. Dezen kozen de sterksten en zij die bedreven waren in de krijgskunst, en namen hen ter zijde en spraken listiglijk tot hen, zeggende:

„Komt nu, waarom schaaft gij U niet aan de zijde van de kapitalisten. Als gij hun manschappen wilt zijn en hen tegen het volk beschermen, opdat het niet los gaat op de tank, dan zult gij water in overvloed hebben, zoodat gij niet omkomt, gij en uw kinderen.”

En de sterke mannen en zij, die bedreven waren in de krijgskunst, luisterden naar deze woorden en lieten zich overhalen. Want de dorst dwong hen en zij gingen naar de kapitalisten en dienden hen. Zwaarden en stokken werden in hun handen gegeven en zij werden verdedigers der kapitalisten en sloegen het volk als het zich om de tank verdrong.

En na vele dagen was het water in de tank gedaald. Want de kapitalisten maakten fonteinen en visch-vijvers en baadden erin, zij, hun vrouwen en hun kinderen en verspilden het water voor hun genoegen.

Toen de kapitalisten zagen, dat de tank leeg was, zeiden zij: „De crisis is geëindigd.” En ze lieten het volk komen, en huurden het opdat het water zou brengen om de tank opnieuw te vullen. En voor het water, dat het volk bracht, kreeg het voor iederen emmer één penning. Maar voor het water, dat de kapitalisten uit de tank schepten om het weer aan het volk te geven, kregen zij voor iederen emmer twee penningen, opdat zij hun winst zouden hebben.

En na eenigen tijd vloeide de tank weer over als te voren.

En toen het nu dikwijls voorkwam, dat het volk de tank vulde tot deze overvloeide en dorst had, totdat het water door de kapitalisten verspild was, geschiedde het, dat in het land eenige mannen opstonden, die opruiers werden genoemd. Want zij zetten het volk tot opstand aan. En zij spraken het volk toe, zeggende dat zij zich zouden vereenigen; zij behoefden dan niet meer de dienaren van de kapitalisten te zijn en zouden niet meer naar water dorsten. En in de oogen van de kapitalisten waren de opruiers verderfelijke kerels en ze zouden hen gaarne gekruisigd hebben, maar durfden dit niet om het volk.

En de woorden van de opruiers, die tot het volk spraken, waren als volgt:

„Gij dwaas volk, hoe lang zult gij nog door een leugen misleid worden, en tot Uw schade gelooven wat niet is? Want ziet, alle dingen, die tot U gezegd zijn door de kapitalisten en door de waarzeggers, zijn listiglijk verzonnen fabels. En even zoo is het met de heilige mannen, die zeggen dat het Gods wil is, dat gij altijd arm, ellendig en dorstig moet blijven. Ziet, zij lasteren God en zijn leugenaars, die Hij bitter zal veroordeelen, terwijl Hij alle anderen zal vergeven. Hoe is het, dat gij niet aan het water uit de tank moogt komen? Is dat niet, omdat gij geen geld hebt! En waarom hebt gij geen geld? Is dat niet omdat gij slechts een penning ontvangt voor elken emmer dien gij naar de tank, die de markt is, brengt, maar twee penningen moet terug betalen voor elken emmer dien gij er uit haalt, opdat de kapitalisten hun winst hebben? Ziet gij dan niet, dat zodoende de tank moet overvloeien, daar deze gevuld is met wat gij ontbeert en overvol is, doordat gij onverzadigd zijt? Ziet gij niet evenzoo, dat hoe harder gij zwoegt en des te ijveriger gij water zoekt en brengt, des te erger in plaats van des te beter dat voor U zijn zal ten gevolge van de winst en dat het altijd zoo zal blijven?”

Op die wijze spraken de opruiers gedurende vele dagen tot het volk. Eerst sloeg niemand acht op hen. Maar na eenigen tijd luisterde het volk. En zij antwoordden de opruiers, zeggende:

„Gij spreekt de waarheid. Het is tengevolge van de kapitalisten en hun winst, dat wij ontberen, aangezien wij door hen en hun winst nooit de vruchten van onzen arbeid kunnen plukken, zoodat ons werk vergeefs is. Hoe meer wij zwoegen en de tank vullen, des te eerder zal deze overvloeien en wij zullen niets ontvangen, omdat er te veel is, volgens de woorden van de waarzeggers. Maar ziet, de kapitalisten zijn hard en zij zijn wreed zelfs in hun liefdadigheid. Zegt ons, of gij niet een middel weet, ons

gelijkheid voor allen!!

uit onze knechtschap te bevrijden. Maar is dat geen zeker middel, dan smeecken wij U te zwijgen en ons te verlaten, opdat wij onze ellende mogen vergeten."

En de opruiers antwoordden en zeiden: „Wij weten een middel."

En het volk zei: „Misleid ons niet, want deze zaak is van den beginne al geweest en nooit heeft iemand tot heden een middel gevonden tot bevrijding, ofschoon velen het zorgvuldig en onder tranen hebben gezocht. Maar weet gij één, zoo zegt het ons spoedig."

Toen spraken de opruiers over het middel en zeiden:

„Ziet, wat hebt gij deze kapitalisten van noode, dat gij hun de winsten van Uw arbeid zoudt afstaan. Welke groote zaak hebben zij volbracht, dat gij hun deze schatting moet betalen? Ziet, het is, omdat zij U in groepen ordenen en leiding geven en U taken opleggen en U later iets van het water geven, dat gij zelf gebracht hebt en niet zij. Nu, geeft acht op het middel om uit Uw knechtschap te geraken. Doet voor U zelf, wat de kapitalisten gedaan hebben, dat is: Uw arbeid regelen, Uw groepen rangschikken en Uw taken verdeelen. Zoo zult gij de kapitalisten niet meer behoeven en hun de winst afstaan, maar zult gij de vruchten van Uw arbeid als broeders deelen, zoo dat allen evenveel ontvangen. Dan zal de tank nooit meer overvloeien; ieder zal verzadigd zijn en niets meer verlangen. En later zult gij met den overvloed mooie fonteinen en vischvijvers aanleggen voor Uw eigen genoeg, evenals de kapitalisten dat deden. Maar deze genoegens zullen aller deel zijn!"

En het volk antwoordde: „Hoe zullen wij te werk gaan, om dit te bereiken, want het lijkt ons goed te zijn?"

En de opruiers antwoordden: „Kiest dan verstandige mannen, om U aan te voeren, Uw groepen te ordenen en Uw werk te regelen, evenals de kapitalisten dit deden.

Maar ziet, zij zullen Uw meesters niet zijn, zooals de kapitalisten, doch Uw broeders en leiders, die Uw wil doen. En zij zullen geen winsten nemen, maar het aandeel van een ieder van hen zal gelijk zijn aan dat van de overigen. Te midden van U zullen geen meesters en dienaren meer zijn maar alleen broeders. En van tijd tot tijd, als het U past, zult Gij andere verstandige mannen kiezen in plaats van de eerste, om den arbeid te regelen."

En het volk luisterde en het was goed in hun oogen. Ook leek het hun geen moeilijke zaak. En allen riepen zij uit: „Laat het zijn zooals gij gezegd hebt, want wij zullen het doen."

En de kapitalisten hoorden het geluid van hun juichen en hoorden wat het volk zeide en de waarzeggers hoorden het ook, evenzoo de valsche priesters en de machtige krijgslieden, die de kapitalisten verdedigden. En toen zij het hoorden, beefden ze zeer, dat hun knieën tegen elkaar sloegen en zij zeiden tot elkander: „Dat is ons einde."

En daar waren zekere ware priesters van den levenden God, die niet voor de kapitalisten wilden profeteeren maar erbarmen met het volk hadden. Toen ze het juichen van het volk en wat het zeide hoorden, verblijdden zij zich met een groote blijdschap en dankten God voor de bevrijding.

En het volk ging en deed al die dingen, die de opruiers het raadden te doen. En het geschiedde zooals de opruiers gezegd hadden volgens al hun woorden. En daar was nooit meer dorst in dat land, noch was er iemand die honger had en naakt of koud was, of gebrek leed. En iedere man zeide tot zijn makker: „Mijn broeder," en elke vrouw tot haar gezellin: „Mijn zuster", want zoo waren zij onder elkander als broeders en zusters, die in eensgezindheid te zamen woonden. En Gods zegen rustte voor altijd op dat land.